

Zondag 29 maart 2020 Lazarus staat op

Lezing: Johannes 11 : 1 t/m 44

Vanwege het coronavirus moeten we op afstand van elkaar blijven. En zitten we nu niet bij elkaar. Want we moeten het liefst zo min mogelijk andere mensen ontmoeten. 'Blijf als het kan thuis!' is de boodschap die we telkens horen. Veel kinderen en mensen voelen zich hierdoor beperkt. Ze zijn als het ware opgesloten in hun eigen huis. Alsof er onzichtbare touwen om hen heen zijn gewikkeld.

In het verhaal van Lazarus hebben we gehoord dat Jezus Lazarus roept om uit het rotsgraf te komen. Als Lazarus uit het graf komt, is hij gewikkeld in linnen en doeken. Net als een mummie.

En ik denk dat velen van ons zich in deze dagen opgesloten voelen, je kunt niet zomaar naar buiten, op sommige plaatsen zijn er teveel mensen, je moet afstand houden. Je voelt je opgesloten, van het leven afgesneden.

En dan al die berichten elke keer: over ziekte en dood.

En dan gaat het ook vanmorgen over dood en leven in het evangelie. Over dood en leven gaat ook vaak in ons dagelijks leven. Elke dag horen we hoeveel mensen er aan het corona virus zijn bezweken. Elke dag horen we over artsen en verpleegkundigen mensen die vechten voor hen leven.

En ook in dit verhaal. Er is veel emotie: liefde, protest, blijdschap, ergernis, bewogenheid, huilen, opnieuw ergernis en dank wisselen elkaar af.

En is dat niet heel herkenbaar als het om de dood gaat? De dood die zo hard ingrijpt in het leven en die zoveel heftige emotie los kan maken .

Als Jezus te horen krijgt dat Lazarus ziek is en Marta en Maria met klem Jezus vragen om te komen - wat doet Jezus dan? Hij blijft waar Hij is en zendt een wonderlijke boodschap uit: deze ziekte loopt niet uit op de dood, maar op de eer van God, zodat de Zoon van God geëerd zal worden.

Bijzondere woorden

En tenslotte, na vier dagen, aangekomen in Betanië spreekt Jezus eerst met Marta. Heer, als U hier geweest was, zou mijn broer niet gestorven zijn. Klinkt er teleurstelling, klinkt er verwijt? Dan zegt Jezus: je broer zal uit de dood opstaan.

Martha zegt: Ik weet dat hij zal opstaan in de opstanding op de laatste dag. Het is een geloofsbelijdenis, maar het klinkt tegelijk bijna als een verwijt: Ik geloof wel in de opstanding, maar daar heb ik nu zo bitter weinig aan. Jezus zegt: “Ik ben de opstanding en het leven, wie in mij gelooft, zal leven ook al is hij gestorven en ieder die leeft en in mij gelooft sterft niet tot in eeuwigheid.” Het is een tekst, die velen van u ongetwijfeld kennen, omdat die heel vaak wordt gelezen bij uitvaartdiensten. En we begrijpen die woorden dan net als Martha. We vatten dat zo op, dat we weten, dat onze doden op de jongste dag op zullen staan. Dat troost wel, maar ook niet genoeg, want we missen ze zo. Maar Jezus zegt het juist tegen de opvatting van Martha in. Ik ben de opstanding en het leven, of zoals je ook zou kunnen zeggen: “Ik ben het leven uit de opstanding”.

Geloven we daarin, dat door de dood en de opstanding van Jezus een nieuw leven is begonnen, een leven van een andere kwaliteit, niet een leven ten dode toe, maar een leven dat werkelijk leven is, waarin we met elkaar mogen leven?

En dat het dan niet zo is dat vanaf de opstanding van Jezus niemand meer zal sterven, dat begrijpen we wel. De dood hoort bij het leven. Mensen groeien op, worden oud en gaan op een gegeven moment dood. Of zoals het over Abraham zo prachtig wordt verteld: Abraham was oud en der dagen zat en hij stierf en werd vergaderd tot zijn vaderen. Die dood, de goede dood, dat is de dood die bij het leven hoort. Die doet ook pijn, maar we kunnen ermee leven.

Maar de dood die komt in de middag van het leven, de dood van deze Lazarus en we kennen allemaal onze eigen Lazarus, in onze omgeving, in onze familie, in onze gemeente ... en nu ook door het coronavirus ..... dat is de dood, die zoveel pijn doet, dat we er in feite niet mee kunnen leven. Het is de dood die niet past bij het nieuwe leven.

Het is die dood, die geen plaats meer mag hebben.

Ontroerend mooi schrijft Johannes het: Jezus werd woedend in de geest (ergert zich staat er in onze vertaling) en diep bewogen bij zichzelf.

Hij was in tranen. Hij trilt inwendig, heel zijn innerlijk komt in opstand en hij snikt het uit: dit kan niet en dit mag niet.

Lazarus hierheen, eruit, uit de dood in het leven. Uit het graf van voorbij in het leven van de opstanding. Alleen zo zullen we weten, dat Jezus werkelijk de opstanding en het leven is. Hoe zouden we de bange tocht met Jezus mee naar Jeruzalem kunnen maken, als we al niet van tevoren zouden weten, dat deze tocht uiteindelijk niet ten dode toe is, maar tot heerlijkheid van God.

Daarom moeten we eerst, voordat we dat verhaal horen, het verhaal horen over de opwekking van Lazarus. De dood en de opstanding van Jezus zijn niet ter wille van Jezus zelf, maar zijn er ter wille van het arme en verdrukte mensenkind, ter wille van ons.

Het gaat om Lazarus en het gaat in Lazarus om de mens. Het gaat om een leven uit de dood.

En hoe dat nu precies zat en wat er van Lazarus geworden is? “Maak hem los en laat hem heengaan”, zegt Jezus.

Laat hem gaan. We kunnen dit verhaal lezen als voorafspiegeling van het Paasverhaal. De spelonk en de steen, de vraag van Maria daar en van Jezus hier: “Waar hebben ze hem gelegd”, de windsels en de doek, alle elementen van het paasverhaal komen we hier tegen.

Eén bange vraag blijft er nog over in onze harten.

Hoe zit het met al die andere Lazarussen, hoe zit het met onze geliefden die gestorven zijn en niet door Jezus zijn opgewekt?

Ik heb het antwoord niet, ik heb alleen maar het beeld van Jezus in dit verhaal: woedend in de geest, trillend op zijn benen, tot tranen toe bewogen. Het kan niet en het mag niet.

Als Jezus er was geweest, dan was het niet gebeurd, zeggen Martha en Maria. We kunnen alleen maar delen in de woede en het verdriet van Jezus. De woede en het verdriet, die tot een bede worden: Kom, Jezus, kom.

En leven uit de opstanding is ook leven in opstand. In opstand tegen het onrecht, in opstand tegen de dood, die komt in de middag.

In de periode waarin we nu leven lijkt het ook wel alsof de dood de overhand heeft.

Toch zien we juist in deze tijd van het jaar dat het leven niet stilstaat. Het is toch ook lente en de eerste tekenen van nieuw leven komen weer tevoorschijn. Het leven houdt niet.

De steppe zal bloeien. Kome wat komt.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger